

INOVACIJSKI PROJEKT „TO ZMOREM TUDI JAZ – ŽIVETI TRAJNOSTNO“

Nadaljevanje v šolskem letu 2015/2016

OŠ Cvetka Golarja Ljutomer

***"Človeško srce, ki je proč od narave,
postane trdo."*** *Standing Bear*



VIZIJA ŠOLE 2015/2016

(*izvajamo 2 VI programa za otroke s PP):

**1. CELOSTNI
RAZVOJ
OTROKA**

**2. VKLJUČENOST
V SOCIALNO
OKOLJE**

NAČRTOVANJE:

- uporaba posebne oznake „**TR**“ v LDN, LP, DP itd.,
- **načrtovanje v LDN, LP, DP** (pri predmetih in vsebinah, ki sovpadajo s TR),
- **timsko načrtovanje**, ki ga koordinirata vodja podružnice in “vodja šolskega vrta”,
- **tabela z razporedom** potrebnih vrtnih opravil na oglasni deski zbornice,
- večji dogovori se sprejmejo na strokovnih in koordinacijskih zborih učiteljev,
- manjši dogovori se sprejmejo sproti.

SODELOVANJE:

- vsi strokovni delavci šole,
- **vsak sodeluje po lastnih interesih in zmožnostih** (upoštevanje močnih področij posameznika tako pri učencih kot pri zaposlenih!),
- pomembna je **motivacija sodelujočih**,
- občasno pomagajo tudi **tehnični delavci šole**,
- **učenci, starši (družina)**,
- **lokalna skupnost.**

*"Kadar si nekaj RESNIČNO želimo uresničiti, bomo našli način.
Kadar želja ni pristna, bomo našli izgovor."* (avtor neznan)

IZVAJANJE – IMPLEMENTIRANJE VSEBIN TR NA VEČIH RAVNEH:

1. Dejavnosti znotraj posamičnih oddelkov in obveznega dela programa (medpredmetno povezovanje – NAR – SPO – GOS – MAT – SLO - DRU – SCU - OS/ SP – RS).
2. Dejavnosti na ravni šole.
3. Dnevi dejavnosti.
4. Interesne dejavnosti.
5. Izbirni predmeti (obdelava gradiv – umetne mase, kmetijska dela).
6. Podaljšano bivanje.
7. Izobraževanja strokovnih delavcev.
8. Povezovanje s starši.
9. Povezovanje z drugimi šolami, vrtci.
10. Povezovanje z lokalno skupnostjo.
11. Sodelovanje s permakulturnim svetovalcem.

EVALVACIJA:

- **strokovni delavci** (na strokovnih in koordinacijskih učiteljskih zborih),
- **projektni tim** (na sestankih projektnega tima, tehnika viharjenja možganov),
- **učenci** (tehnika viharjenja možganov pod vodstvom razrednika),
- **starši** (vprašalnik).

MNENJE STROKOVNIH DELAVCEV, PROJEKTNEGA TIMA:

- **Učenci pridobijo:** praktična znanja, z medpredmetnimi povezavami utrjujejo znanje, izboljšujejo svojo samopodobo, doživljajo uspeh, prenašajo naučeno v domače okolje, povezujejo se s starši, razvijajo socialne spretnosti (potrpežljivost, čakanje na vrsto, izmenjevanje orodja...), povečujejo motivacijo za učenje, razvijajo "delovne in poklicne interese", njihovo znanje je bolj trajno, saj je pridobljeno z raziskovalnimi metodami učenja;
- **ovire:** včasih premalo časa – aktivno, raziskovalno učenje terja več časa, posajeno/posejano je čez poletne počitnice težko vzdrževati, pri delu na prostem je treba bolje načrtovati – strukturirati uro, da dosežemo vse cilje (dobra priprava!);
- **predlogi:** sodelovanje s starši, učilnica na prostem, timsko načrtovanje, medsebojne hospitacije učiteljev.

MNENJE UČENCEV:

Kaj je trajnostni razvoj?

Da se učimo za življenje, zdravo živeti, čisti zrak – to je obvezno(!), ne kurimo plastike, ne mečemo odpadkov, čistimo naravo, stare aparate odpeljemo na smetišče, po gozdu pobereimo odpadke, plastiko, varčujemo elektriko, sami pridelamo hrano, da se naučimo živeti tako, da ne uničujemo narave, da si znamo veliko stvari izdelati sami, da si pridelamo veliko hrane na varen način do narave, da uporabljamo obnovljive vire energije (sonce, veter), je način življenja/razvoja, s katerim pazimo na okolje, naravo, živimo tako, da zadovoljimo naše potrebe, hkrati pa ne ogrožamo možnosti našim potomcem.

Kakšni so vaši predlogi, želje, česa si želite?

Sajenje/sejanje rastlin, skrb zanje, shranjevanje, uporaba, priprava različnih obrokov, **imeli bi več pouka na prostem – tudi MAT in SLO, da bi na šoli imeli kakšno žival (kokoši, zajce ali konja), da bi kot prostovoljci pomagali starostnikom (jim kaj prebrali, šli z njimi na sprehod), pomoč mlajšim učencem pri učenju;**

MNENJE STARŠEV

(N=24, lestvica Likertovega tipa s 5 stopnjami, 1 – sploh ni pomembno, 5 – je zelo pomembno)



	trditve	M
1.	Učenci v šoli pridobivajo praktična znanja (kako kaj skuhati, posejati na vrtu, pospraviti, skrbeti za higieno...).	5,00
2.	Učenci se v šoli učijo tudi na prostem, v naravi.	4,92
3.	Učenci pridobivajo znanja na različne načine (z gledanjem in opazovanjem, poslušanjem, tipanjem, vonjanjem, lastno aktivnostjo...).	5,00
4.	Učenci pri učenju sodelujejo, si pomagajo, razvijajo dobre medsebojne odnose.	5,00
5.	Učenci razvijajo lep, spoštljiv odnos do narave.	4,83
6.	Učenci razvijajo spretnosti in kompetence, pomembne za čim večjo socialno vključenost.	4,92
7.	Učenci povečujejo svojo odgovornost, zmožnost samoodločanja.	4,79

PREDLOGI STARŠEV:

- Več skupnih dejavnosti s starši, ko bi kaj delali na vrtu,
- pomoč staršev pri delovnih akcijah,
- učenci kaj za vrt prinesejo od doma,
- učenje kuhanja, pripravljanja preprostih jedi v šoli,
- učenje o skrbi za naravo;

* Pomoč šoli iz strani staršev je bila pogosto navedena, kar nakazuje zelo pomembno, pozitivno posledico sodelovanja "šola-dom"- tudi starši preko šole začnejo spoznavati in ceniti pomen vseživljenjskega učenja, TR;

1. Dejavnosti znotraj posamičnih oddelkov

Razvijanje ročnih spretnosti, delovnih navad, komunikacije, spoznavanje vrtnin, pomena zdrave prehrane, spoznavanje opravil v vrtnarstvu in cvetličarstvu, izkustveno učenje, razvijanje primernega odnosa do dela, odgovornega ravnanja z odpadki, spoznavanje pomena sodelovanja in medsebojne pomoči, razvijanje različnih oblik in tehnik ročnih zaposlitev, dela na vrtu, navajanje na samostojni vključevanje v okolje, načrtovanje vsakodnevnega življenja in sprejemanja odločitev, razvijanje delovnih spretnosti, sejanje motovilca, priprava dnevnega obroka hrane, priprava solate iz motovilca, priprava grede na zimsko mirovanje, izdelava oznak za vrt, pladnjev po principu Montessori, **razvijanje pozitivnih medsebojnih odnosov, učenje mirnega reševanja konfliktov (mediacija), spodbujanje medsebojne pomoči, prikazovanje tehnik dela na vrtu drugim učencem, obiskovalcem...**















2. Dejavnosti na ravni šole

- Uskladitev ciljev projekta z vizijo šole (celostni razvoj posameznika, vključenost v socialno okolje),
- načrtovanje obnove učne kuhinje oz. razširitev koncepta v učno stanovanje,
- oblikovanje zasaditvenega načrta za šolski vrt,
- priprava sadik za šolske vrtove,
- zasaditev travnika ob šoli – seneni drobir, semena travniških rož,
- zasaditev špargljev, oblikovanje grede za šparglje,
- zasaditev borovnic,
- nabiranje zelišč, smrekovih vršičkov,
- uporaba recikliranega materiala za voščilnice,

- kompostiranje,
- zaključek šolskega leta s pridelki šolskega vrta,
- oblikovanje darilc – paketkov s semeni,
- kuhanje marmelad (oblikovanje „protokolarnih darilc“),
- oblikovanje in dodajanje slik na tablo TR v avli šole (komunikacija z obiskovalci),
- mediacija,
- izbiranje “naj učenca” leta po kriteriju “lep, spoštljiv odnos do drugih” itd.

3. Dnevi dejavnosti

- priprava obdelovalne površine, urejanje visoke grede,
- sejanje blitve, sajenje,
- kuhanje (blitva s krompirjem, juha iz špinače, testenine s paradižnikovo omako),
- urejanje cvetlične gredice,
- spoznavanje živali, jahanje,
- obrez grmičkov, posaditev novih, tudi mačic,
- rokodelske delavnice (Center DUO Veržej),
- oblikovanje voščilnic z recikliranjem papirja (dan dejavnosti s starši) itd.





4. Interesne dejavnosti

- Širok nabor dejavnosti, ki pokrivajo celostni razvoj: vrtnarski krožek, cvetličarski krožek, planinski krožek, taborniki, likovni krožek, novinarski krožek...
- Vsem je vodilo TR.
- V okviru Društva RAST: popoldanske športno – gibalne urice (celostni razvoj, skrb za zdravje, socialna vključenost...).



5. Izbirni predmeti

- Kmetijska dela,
 - Obdelava gradiv – umetnih mas.
-
- Obema je vodilo TR, usklajevanje na timskih sestankih, medpredmetne povezave;



6. Podaljšano bivanje

- Vodilo je TR, udejanjal se je skozi različne vsebine in oblike dela, dejavnosti.
- Sprotno usklajevanje z učitelji, ki poučujejo učence, nadgradnja/utrjevanje pri pouku pridobljenih znanj skozi predvsem praktične aktivnosti.
- Organiziranje praznovanj rojstnih dni, pogostitev so vsakič pripravili učenci pod vodstvom učiteljev (pridelki iz vrta, preprosti recepti, prenos znanj v domače okolje...).





7. Izobraževanja strokovnih delavcev (celostno&glede na aktualne potrebe):

- 1 strokovna delavka je opravila 72-urni tečaj permakulturnega načrtovanja (PDC certifikat, PDC = Permaculture Design Course),
- izobraževanja na temo avtizma,
- Organizacija pedagoškega dela v učilnici na prostem (Društvo za permakulturo Slovenije),
- Zdravje posameznika in zdravje organizacije (aktiv pomočnikov ravnateljev),
- formativno spremljanje (1 strokovna delavka šole je članica projektne skupine za področje PP),
- Socialna vključenost oseb s PP (Društvo SRP Slovenije),
- Brain gym (celotni kolektiv).

8. Povezovanje s starši

- Sodelovanje na dnevnih dejavnosti (aktivna vloga – oblikovanje taktilne poti, športno-zabavne igre, oblikovanje gredic, priprava obroka...),
- sodelovanje v okviru sveta staršev (predstavniki podajo predloge, mnenja...),
- formiranje skupine za starše, katere namen je lajšanje stisk, nudenje priložnosti za soočanje izkušenj, mnenj, primerov dobrih praks (posredno "suport" družini),
- pomoč pri zbiranju semen, sadik, lončkov, odpadnega papirja, zamaškov (komunikacija preko table TR v avli šole);

9. Povezovanje z drugimi šolami, vrtci ("šola odprta v okolje"):

- dan dejavnosti v povezavi z OŠ dr. Janka Šlebingerja Gornja Radgona – sajenje krompirja, permakulturna načela,
- obisk vrtca Cezanjevci, ogled vrta in igral naše šole,
- obisk OŠ Stanka Vraza Ormož (ogled igral, vrta, prijateljsko druženje),
- povezovanje z matično OŠ Ivana Cankarja Ljutomer („pobratena razreda“, skupne dejavnosti, skupen izlet ob koncu šolskega leta, prehajanje med programi – učenka OŠPP je obiskovala interesno dejavnost angleščina v rednem programu OŠ),
- povezovanje s podružnično OŠ Cven (vsakoletni obiski, ogled vrta, športno druženje),
- povezovanje s sosednjo Gimnazijo Franca Miklošiča Ljutomer ("ustvarjalnice", nastop PZ na naši šoli, v okviru tedna kulture likovno ustvarjanje s kredami na parkirišču gimnazije...),
- nudenje brezplačnih "svetovalnih uric" učencem in staršem tudi okoliških šol;



BREZPLAČNE »SVETOVALNE URICE«



*STARŠI LAHKO PRIDE TE SAMI ALI Z OTROKOMI!

Obisk učencev OŠ Gornja Radgona – podružnica dr. Janka Šlebingerja



Ker mi že znamo, lahko včasih samo nadziramo in vodimo druge 😊



10. Povezovanje z lokalno skupnostjo

- Povezovanje z Društvom RAST Ljutomer (sajenje dreves, povezava še z Drevesnico Malus, ki je donirala drevesa), pomlad 2016,
- Pomoč Društva Sožitje (financiranje prevoza na jahanje in plavanje, vstopnic za ogled živalskega vrta),
- dan SAVA RE – povezovanje z Zavarovalnico Maribor, ki je v okviru dneva prostovoljstva donirala in posadila 5 sadnih dreves,
- Drevesnica Malus (donacija sadnih dreves),
- Vrtni center Fajn Tim Ljutomer (donacija sadik črnega ribeza),
- Zdravstveno dom Ljutomer (delavnice na temo zdravja),
- URI Soča, enota Murska Sobota (4 rehabilitanti na usposabljanju na društvenih vrtovih, pri nas malico, pomoč na vrtu...).

Dan SAVA RE – Zavarovalnica Maribor (donacija in zasaditev 5 sadnih dreves)



Svetuje in s permakulturnim načrtom usklajuje permakulturni svetovalec...



Del dobrega sodelovanja je tudi primerna zahvala.
Zanjo se opogumijo tudi sramežljivi fantje...



Povezava z Društvom RAST in VDC-jem Ljutomer



Delavnice z medicinsko sestro Zdravstvenega doma Ljutomer



Ogled reševalnega vozila...



FILMSKO USTVARJANJE ...

INOVACIJSKI PROJEKT „TO ZMOREM TUDI JAZ – ŽIVETI KVALITETNO“

NOV PROJEKT, KI OHRANJA IN HKRATI DOPOLNJUJE
TRAJNOSTNI RAZVOJ S KONCEPTOM KVALITETE ŽIVLJENJA;
PRIČETEK: ŠOLSKO LETO 2016/2017

OŠ Cvetka Golarja Ljutomer

OHRANJAMO, NADGRAJUJEMO ELEMENTE TRAJNOSTNEGA RAZVOJA











RAZŠIRJAMO TUDI NAŠO VIZIJO ...

1. Celostni razvoj učencev.

2. Trajnostni razvoj.

3. Ustvarjanje možnosti za kvalitetno življenje učencev.

Kvaliteta življenja – večdimenzionalni koncept, kompleksen socialni fenomen

KVALITETO ŽIVLJENJA TVORIJO OBJEKTIVNI IN SUBJEKTIVNI GRADNIKI. JE VEČDIMENZIONALNI KONCEPT, KI VKLJUČUJE OSEBNO BLAGINJO, INTIMNE ODNOSE, DRUŽINSKO ŽIVLJENJE, PRIJATELJSTVO, DELO, SOSESKO, IZOBRAŽEVANJE, ZDRAVSTVO, ŠIRŠO DRUŽBO.

(Felce in Perry, 1997, v Brown in Brown, 2003)

SHEMA KVALITETE ŽIVLJENJA PO SCHALOCKU (1997)

PODROČJA KVALITETE ŽIVLJENJA	INDIKATORJI
Čustveno področje	Varnost, duhovnost, sreča, odsotnost prevelikega stresa, pozitivna samopodoba, zadovoljstvo;
Medsebojni odnosi	Intimnost, naklonjenost, družina, prijateljstvo, podpora, socialne interakcije, ljubezen;
Materialna blaginja	Lastništvo, finančna varnost, bivanjska varnost, hrana, zaposlitev, posedovanje lastnine, dom;
Osebnostni razvoj	Izobraževanje, spretnosti, zadovoljstvo, dejavnosti, ki osrečujejo, osebna kompetentnost, napredovanje;
Fizično počutje	Zdravje, prehrana, rekreacija, mobilnost, zdravstvena oskrba, prosti čas, aktivnosti vsakdana;
Samoodločanje	Avtonomija, odločanje, možnost izbire, osebna kontrola, osebni cilji, nadzor nad svojim življenjem;
Socialna vključenost	Sprejemanje, podpora, vloga v socialnem okolju, delovno/šolsko okolje, prostovoljne aktivnosti;
Pravice	Zasebnost, dostop, lastništvo, volilna pravica, participacija;

VZOREC

38 učencev:

- 19 OŠPP (priložnostno vzorčenje),
- 19 ROŠ (slučajnostno vzorčenje),
- 9 deklic, 10 dečkov v obeh vzorcih,
- starost 6 – 14 let (1. – 9. razred).

SPREMENLJIVKE

- neodvisni (spol, razred),
- kriterijska (VI program),
- odvisne (za vsako izmed 8 področij kvalitete življenja po 5 ter za vsa področja še kvaliteta življenja, želje, možnosti v domačem okolju, možnosti v šolskem okolju, možnosti)

KVALITETA ŽIVLJENJA PRI UČENCIH OŠPP:

Področja KŽ:	Ugotovljeno stanje (glede na redno OŠ):
ČUSTVENO PODROČJE	Boljša KŽ (statistično nepomembne razlike)
MEDSEBOJNI ODNOSI	Slabša KŽ (statistično pomembne razlike)
OSEBNOSTNI RAZVOJ	Slabša KŽ (statistično pomembne razlike)
FIZIČNO POČUTJE	Boljša KŽ (statistično nepomembne razlike)
SAMOODLOČANJE	Slabša KŽ (statistično pomembne razlike)
SOCIALNA VKLJUČENOST	Slabša KŽ (statistično pomembne razlike)
MATERIALNA BLAGINJA	Slabša KŽ (statistično nepomembne razlike)
PRAVICE	Slabša KŽ (statistično nepomembne razlike)

KVALITETA ŽIVLJENJA PRI OSEBAH S PP – ODGOVORNOST DRUŽBE, UDEJANJANJE ČLOVEKOVIH PRAVIC

Nanjo pomembno vplivajo zlasti:

- kvaliteta življenja družine, v kateri oseba s posebnimi potrebami živi (zagotavljanje spodbudnega življenjskega okolja),
- vzgojno-izobraževalni sistem, v katerega je oseba s posebnimi potrebami vključena,
- naravnost družbenega okolja k spoštovanju in udejanjanju človekovih pravic ter minimalizaciji diskriminacije.

(Brown in Faragher, 2014)

KAKO NAPREJ?

VLOGA INOVACIJSKEGA
PROJEKTA:

POMOČ IP PRI
IMPLEMENTACIJI
KONCEPTA KVALITETE
ŽIVLJENJA V ŠOLSKI
PROSTOR.

PREDVIDENE POSLEDICE:

- ŠOLSKI PROSTOR, OBOGATEN S KONCEPTOM KVALITETE ŽIVLJENJA.
- IZBOLJŠANJE KVALITETE ŽIVLJENJA UČENCA, DRUŽINE, "šole".
- VPLIV NA DRUŽBENO OKOLJE (OŽJE IN ŠIRŠE – OZAVEŠČANJE POMENA KVALITETE ŽIVLJENJA, ZLASTI PRI OSEBAH S PP).

»Vzgajanje otroka je izziv. Ali je vzgajanje otroka z motnjo v razvoju večji ali pa le drugačen izziv od izziva vzgajanja otroka z značilnim razvojem, je stvar osebnega pogleda... Veselim se dneva, ko bodo lahko mami in očetu zagotovili, da ne bosta dobila dojenčka z motnjo v razvoju. Nisem pa prepričan, da bo ta dan koristil naši družbi kot celoti. Tisti člani naše družbe, ki imajo motnjo v razvoju, predstavljajo neprestan izziv družbi. Povzročijo, da se vprašamo ali podvomimo o naših vrednotah, preizkušajo naše sočutje in nas spomnijo, da ni vse v sposobnosti.« (Cunningham, 2016)